

computerschaak

De ontwikkelingen volgen elkaar snel op. De speelsterkte van de sterkste programma's is de afgelopen maanden met sprongen omhoog gegaan. Kortom, er valt veel te vertellen vanuit de computerschaakwereld. Niettemin, allereerst gaat mijn dank uit naar Dap Hartmann, die de afgelopen twee keer zo voortreffelijk heeft waargenomen, terwijl ik in alle drukte zelfs geen tijd meer kon vinden voor deze column. In ander verband werk ik al jaren prettig met Hartmann samen en in de toekomst zal hij stellig nog wel eens vaker een column schrijven.

Verrassingen

Wat te zeggen van Chess Challenger (Fidelity) die na Almeria aan het ACM-kampioenschap deelnam en daar gedeeld eerste (3,5 uit 4) werd samen met Deep Thought? Een voortreffelijke prestatie waar we graag de volgende keer bij stil staan. Is er dan iets nog belangrijkers? Ja: de eenvoudige mededeling dat Deep Thought in het laatste weekend van november in het Software Toolworks Championship toernooi (met US \$ 130.000 aan prijzengeld) gedeeld eerste werd samen met Tony Miles met een score van 6.5 uit 8 voor Tal, Larsen, Browne, Gurevich, Gruefeld en Reshevsky. In de laatste ronde verloor Deep Thought de Deense grootmeester Larsen.

Van ChipTest naar Deep Thought

Op Carnegie-Mellon University wordt naast Hitech (Hans Berliner) gewerkt aan nog een schaakprogramma. Enkele jaren geleden begonnen Feng-Hsiung Hsu, Thomas Ananthamaram en Murray Campbell met behulp van

Deep Thought

■ JAAP VAN DEN HERIK

blauwdrukken van ex-wereldkampioen Belle een eigen programma te ontwikkelen. Campbell bracht daarbij veel kennis in van het Hitech-project. De andere twee zijn Ph.D.-studenten die oorspronkelijk met promotieonderzoek bezig waren op het gebied van parallele zoekmechanismen. Zij ontwikkelden gezamenlijk het programma ChipTest dat al spoedig sterker speelde dan Hitech. Een probleempje was nog dat 0.05% of zo veel minder van de code kwam uit Hitech's evaluatiefunctie. Op verzoek van Berliner werd dat herschreven en bij die gelegenheid kreeg het programma ook een andere naam: Deep Thought. Dit betekent dat ChipTest en Deep Thought verschillende "entiteiten" zijn, aldus Hsu.

Deep Thought wordt getaxeerd op een USCF rating van 2600 en ELO-rating van 2500. Het is inderdaad zo dat alleen grootmeesters nog een kans maken tegen dit programma. Eerder dit jaar won Deep Thought al van de Canadese grootmeester Ivanov bij de US Open kampioenschappen in Boston.

Ongeloof

Grootmeester Hans Ree heeft het er maar moeilijk mee. In de *Haagse Post* van 8 oktober jl. zoekt hij nog naar allerlei uitvluchten "[Ivanov] houdt van een goed en groot glas en hij moet gedacht hebben dat hem niets kon gebeuren". De wetenschap schrijdt voort, laten we voorlopig de partijen voor zichzelf laten spreken.

Twee overwinningen

Wit: Deep Thought

Zwart: Ivanov

US Open Boston 1988

Scandinavisch

1. e4 d5 2. exd5 Pf6 2. d4 Pxd5 4. c4 Pf6 5. Pf3 Lg4 6. Le2 e6 7. Le3 Lb4+ 8. Pbd2 0-0 9. a3 Le7

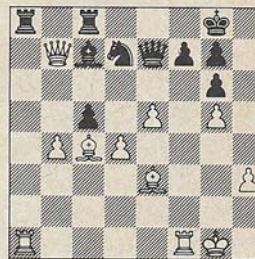
Wit is met voordeel uit de opening gekomen. Waarschijnlijk dacht Ivanov hem op onbekend terrein te loodsen, maar dat is niet gelukt. Eigenlijk wordt zwart er nu achter elkaar afgezet.

10. h3 Lh5 11. 0-0 c6 12. g4 Lg6 13. Ph4 Pbd7 14. Pxd6 hxd6 15. f4 c5 16. g5 Pe8 17. Pe4 Pd6 18. Pxd6 Lxd6 19. b4

Wit staat overweldigend: op 19. ..., cxd4 volgt 20. Dxd4, misschien dat 19. ..., b6 langer stand hield.

19. ..., cxb4 20. c5 Lc7 21. axb4 a6 22. De2 De7 23. De4 b6 24. Db7 Tfc8 25. Lxa6 e5

Wanhoop en zelfs dat niet. 26. fxe5 bxc5 27. Lc4

27. ..., Tab8 28. Txf7 Txb7 29. Tf4+

Zwart gaf het op.

Ree: "Het is een vreselijke slachtpartij geweest". Het verbaast me dan ook dat Ree, toch een wiskundige van origine, geen andere conclusies trekt dan de weinige serieuze die hierboven vermeld zijn.

computerschaak

Wit: Larsen

Zwart: Deep Thought

Software Tools Championship,
november 1988

Onregelmatig

1. c4 e5 2. g3 Pf6 3. Lg2 c6 4.
Pf3 e4 5. Pd4 d5 6. cxd5 Dxd5 7.

Pc2 Dh5 8. h4 Lf5 9. Pe3 Lc5

Zwart ontwikkelt zich soepeltjes,
terwijl Larsen gekunsteld heen
en weer speelt.

10. Db3 b6 11. Da4 0-0 12. Pc3
b5 13. Dc2 Lxe3 14. dxe3 Te8 15.

a4 b4 16. Pb1 Pbd7 17. Pd2 Te6

Ook het pionnetje op c6 wordt
even gedekt.

18. b3 Td8 19. Lb2 Lg6 20. Pc4
Pd5 21. 0-0-0 P7f6 22. Lh3 Lf5

23. Lxf5 Dxf5 24. f3 h5 25. Ld4
Td7 26. Kb2 Tc7

Eerst werd de a-pion gedekt en
nu wordt (heel subtiel) de op-
mars van de c-pion voorbereid.
Larsen besluit een pion te offer-
ren voor open lijnen en kansen.
Het helpt allemaal al niet meer.

27. g4 hxg4 28. Thg1 c5 29. fxg4

Hier was 29. Lxf6 Pxf6 30. f4
misschien nog het beste, maar
ook dan staat zwart gewonnen.

29. ..., Pxd4 30. Lxg7

In de combinatie toont het pro-
gramma zich op grootmeesterni-
veau (het is alleen ingewikkeld,
niet diep).

33. ..., Pxe3 34. Dxd7 Pxd1 +
35. Dxd1 Tg3

Zwart heeft geen haast, de looper
kan toch niet weg.

36. Dd6 Kxg7 37. Pd7 Te3 38.
Dh2 Kh7 39. Pf8+ Kh8 40. h5
Dd5 41. Pgg6+ fxg6 42. hxg6 +
Kg7 43. Dh7+ Kf6

Drie schaaks der wrake zijn vol-
doende voor Larsen. Hij geeft
het op.

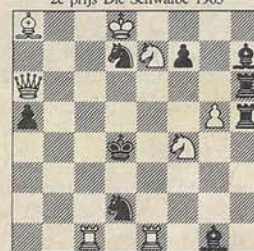
Het aantal spelers in de wereld
dat zich nog sterker kan noemen
dan Deep Thought slinkt
gestaag.

ten de eindspelboeken van De
Feijter te schenken aan de
Nederlands-Vlaamse Vereniging
van Vrienden van Eindspelstu-
die! De bedoeling is, aldus een
begin te helpen maken voor het
opzetten van een bibliotheek van
die nieuwe vereniging. We zullen
dit dankbaar aanvaarden en
trachten de geboden mogelijkhe-
den te benutten overeenkomstig
de ideeën van hem aan wie
eindspelminnend Nederland zo-
veel waardering verschuldigd is.

(vervolg van blz. 34)

Opgave van de maand

A.C. Reeves
2e prijs Die Schwalbe 1963

Mat in 2 zetten

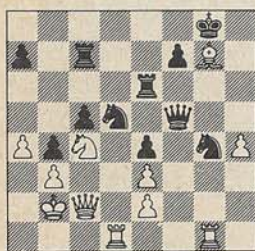
In het probleem van Reeves zijn
er zelfs vier Novotny's op het-
zelfde veld, zij het dat de dreig-
ingen niet meer allemaal ver-
schillend zijn.

a. Wat is de oplossing van dit
probleem en wat zijn de zetten
van de Novotny?

b. Wat zijn de andere drie No-
votny's en waar falen die op?

Inzendingen tot 1 maart 1989
aan **H. le Grand, Heimanslaan 5,
6705 AD Wageningen**. Onder de
goede inzenders wordt weer een
tweetal prijzen verloot.

Wilt u meer weten over schaak-
problemen. Vraag dan op bo-
venstaand adres een velletje met
basisregels over schaakproble-
men, een oplosbrochure en in-
lichtingen over de Ned. Bond
van Schaakprobleemvrienden
aan.

Waarschijnlijk in de hoop op 30.
..., Kxg7 31. Txd5 Dxd5 32.

Txg4+ Kf8 33. Tg5 Dd8 of zo-
iets met slechts kwaliteitsverlies.
Deep Thought is evenwel uit op
stukwinst: de looper heeft geen
"terugvelden".

30. ..., Tg6! 31. Dd2 Td7 32.

Txg4 Txg4 33. Pe5

(vervolg van blz. 36)

ken voor het vele, omvangrijke
en vooral tijdrovende werk dat
De Feijter had gedaan. De ge-
meente Deventer benutte een la-
tere gelegenheid om De Feijter
op grond van de waardering die
zijn werk in brede kring heeft
ondervonden, de 'Stadspenning
van de gemeente Deventer' toe te
kennen.

Cor de Feijter heeft het nog mo-
gen beleven, dat zijn ideeën over
een vereniging van eindspelstu-
dievrienden vaste vorm kregen.
Zijn steun aan de nieuwe verenig-
ing zal een blijvende zijn: in
overleg met de familie is beslo-

Schakend Nederland - januari 1989
Prof. dr. H.J. van den Herik: Deep Thought